

Afvalpreventierapportage 2018-2022

Rode Kruis Ziekenhuis

Rode Kruis ziekenhuis

Auteur: Ada Zon
Functie: Milieucoördinator
Datum: mei 2018

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE	2
1. INLEIDING	3
2. HET RODE KRUIS ZIEKENHUIS	4
2.1 HET RODE KRUIS ZIEKENHUIS	4
3. MILIEUZORG	5
3.1 MILIEUBELEID	5
3.2 MILIEU BINNEN DE ORGANISATIE	5
3.3 CONTINUE VERBETERING EN BORGING	5
4. AFVALBELEID	6
4.1 AFVALSCHEIDING	6
4.2 AFVALPREVENTIE	6
4.3 HUIDIGE AFVALBELEID	7
5. AFVALSTOFFEN PER ACTIVITEIT BINNEN HET ZIEKENHUIS	8
5.1 BEHANDEL- EN VERPLEEGAFDELINGEN	8
5.2 LABORATORIA	8
5.3 APOTHEEK	9
5.4 CENTRALE STERILISATIE AFDELING (CSA)	9
5.5 GEBOUWBEHEER/WERKPLAATS	9
5.6 CATERING	9
5.7 KANTOOR	10
5.8 TRANSPORT EN MAGAZIJN	10
6. VOORTGANG MILIEUDOELEN	11
6.1 VERPLICHTE DOELEN	11
6.2 VOORTGANG	12
7. AFVALANALYSE	14
7.1 BENCHMARK AFVAL	15
8. AFVALPREVENTIE	16
9. NOG NIET GENOMEN PREVENTIEMAATREGELEN	19
10.1 PREVENTIE OPTIES	20
10.2 PRIORITERING	22
10. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	24
BIJLAGEN	26

1. Inleiding

Eind 2015 heeft het Rode Kruis Ziekenhuis (hierna genoemd RKZ) de greendeal getekend. De greendeal heeft tot doel de zorg te verduurzamen. Het RKZ geeft hier invulling aan door de milieuthermometer in te voeren, een milieuzorgsysteem specifiek gericht op de zorg. Een onderdeel van dit milieuzorgsysteem is een afvalpreventieplan waarin vermeld staat wat het RKZ nog kan en moet doen om het afval beter te scheiden en/of verminderen.

In dit afvalpreventieplan 2018-2022 worden de doelen bekend gemaakt voor de komende 5 jaar op het gebied van afval.

Het afvalpreventieplan dient openbaar beschikbaar te zijn en zal op de website van het RKZ te vinden zijn.

De plannen en doelen van het milieubeleidsplan zullen elk jaar verder worden uitgewerkt in een milieujaarplan. Tevens zal elk jaar het meerjarenplan geëvalueerd worden door de milieucoördinator in het milieujaarverslag en via de evaluaties van het milieujaarplan.

Milieubeleid is niet een statisch geheel en wordt immer beïnvloedt door wijzigende wet en regelgeving en voortschrijdend inzicht. De doelen genoemd in dit milieubeleid kunnen dan ook worden bijgesteld indien dit noodzakelijk blijkt uit de jaarlijkse evaluatie.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt kort het ontstaan van het Rode Kruis Ziekenhuis besproken en uitgelegd wat voor soort ziekenhuis het RKZ is. Hoofdstuk 2 gaat over het milieubeleid. In hoofdstuk 3 komt naar voren hoe milieu binnen de organisatie van het RKZ is vorm gegeven. In hoofdstuk 4 wordt het huidige afvalbeleid weergegeven. In hoofdstuk 5 wordt besproken welke afvalstoffen vrijkomen per afdeling. In hoofdstuk 6 wordt besproken welke doelen op afvalgebied er moeten worden uitgevoerd. In hoofdstuk 7 is een afvalanalyse opgemaakt door een benchmark vanuit de milieubarometer. Afvalpreventiemaatregelen die al genomen zijn worden besproken in hoofdstuk 8. In hoofdstuk 9 worden de nog niet genomen afvalpreventiemaatregelen vermeld en hier wordt een prioritering aan gekoppeld, waardoor een planning ontstaat. In hoofdstuk 10 worden de conclusies getrokken en de aanbevelingen gedaan.

In de afvalpreventierapportage worden specialistische begrippen gebruikt. Om deze begrippen te verduidelijken is een begrippenlijst opgesteld, welke in bijlage 1 is weergegeven. Een begrip is te herkennen aan het teken ^[begrip].

2. Het Rode Kruis Ziekenhuis

2.1 Het Rode Kruis Ziekenhuis

Het Rode Kruis Ziekenhuis is gebouwd in 1927 en in de loop der jaren zijn steeds stukjes bijgebouwd. In 1988 fuseert het Rode Kruis Ziekenhuis met het Sint Jozef Ziekenhuis in Heemskerk na financiële problemen van het Sint Jozef Ziekenhuis. Vanaf 1993 is het Sint Jozef Ziekenhuis ook fysiek opgegaan in het Rode Kruis Ziekenhuis en blijft alleen een buitenpoli aanwezig in Heemskerk.

Het Rode Kruis Ziekenhuis is een middelgroot algemeen ziekenhuis voor de regio IJmond en maakt onderdeel uit van het [Zorg van de Zaak-netwerk](#).

Het [Brandwondencentrum](#) van het Rode Kruis Ziekenhuis staat nationaal en internationaal aan de top. Het ziekenhuis is gevestigd in Beverwijk en heeft een polikliniek in Heemskerk.

Het Rode Kruis Ziekenhuis heeft **275 bedden** en er zijn rond de **1450 mensen** in dienst. Honderden vrijwilligers komen met regelmaat over de vloer.

Bij het Rode Kruis Ziekenhuis (hierna genoemd RKZ) staat **de patiënt centraal**. We proberen de kwaliteit van de zorg steeds te verbeteren. Daarnaast willen we een zo volledig mogelijk pakket aan professionele zorg bieden. Daarom werken we nauw samen met huisartsen, thuiszorg, verpleeghuizen en andere zorgorganisaties in de regio.

3. Milieuzorg

Ziekenhuizen zijn relatief grote milieuvervuilers. Om ook voor volgende generaties een duurzame omgeving en dus ook een duurzame gezondheid te creëren, neemt het RKZ zijn verantwoordelijkheid op het gebied van milieu door een milieubeleid op te stellen waarin beschreven staat hoe het ziekenhuis de negatieve effecten op het milieu beperkt. Een onderdeel van dit milieubeleid is een afvalpreventieplan waarin vermeld staat wat het RKZ nog kan en moet doen om het afval beter te scheiden en/of verminderen.

3.1 Milieubeleid

Doelstellingen op het gebied van duurzaamheid zijn een vast onderdeel van het bedrijfsbeleid. Het beleid op het gebied van duurzaamheid is erop gericht om mensenrechten te respecteren, eerlijk te handelen en negatieve effecten op het milieu zoveel mogelijk te beperken.

3.2 Milieu binnen de organisatie

De Raad van Bestuur van het RKZ is eindverantwoordelijk voor het milieubeleid binnen de organisatie. Zij worden hierbij ondersteund en geadviseerd door de milieucoördinator, welke ondersteund wordt door een ondersteunend milieucoördinator.

De milieucoördinator is werkzaam op de stafafdeling van de Facilitaire Dienst. De milieucoördinator is verantwoordelijk voor het opstellen en actueel houden van het milieubeleidsplan en de voortgang van de doelstellingen genoemd in het milieubeleidsplan. Tevens draagt de milieucoördinator zorg voor het voldoen aan milieuwet- en regelgeving, coördineert en initieert milieuactiviteiten en heeft een adviseerende en begeleidende functie bij interne en externe milieuvraagstukken.

3.3 Continue verbetering en borging

Om continue verbetering te waarborgen vinden er audits plaats door de milieucoördinator. De behaalde resultaten worden jaarlijks vastgelegd in een milieujaarverslag en gerapporteerd aan de Raad van Bestuur. Aan de hand van de milieujaarverslagen zullen de milieudoelstellingen en verbetervoorstellen voor het daaropvolgende jaar worden opgesteld en vastgelegd in het milieujaarplan. Op deze wijze wordt de continuïteit en borging van de milieuzorg binnen het RKZ op bestuurlijk niveau vastgelegd en de milieuzorg gegarandeerd.

Tevens wordt er ieder kwartaal een voortgang aan de RvB verstuurd met betrekking tot het milieujaarplan.

4. Afvalbeleid

Het RKZ dient zich te houden aan de Wet Milieubeheer. De vertaling van deze wet is voor het RKZ in het activiteitenbesluit vastgelegd.

In dit besluit staan onder andere voorschriften op het gebied van afval waar het ziekenhuis zich aan moet houden.

In het Landelijk AfvalPlan (LAP) staan tevens voorschriften op het gebied van afval.

Het RKZ heeft in 2017 ruim 380.000 kilogram afval afgevoerd. Afval is dan ook een enorme kostenpost voor het ziekenhuis. De kosten voor vervoer, verwerking en huur van containers bedroegen in 2017 een kleine €106.000. Naast kosten speelt het milieu ook een rol. Door vermindering van het afval en/of door een betere scheiding wordt de druk op het milieu verkleind.

Om een ieder continue te laten kijken naar manieren om de hoeveelheid afval te verminderen en/of beter te scheiden is dit verplicht gesteld vanuit de Europese Unie en vanuit Nederland in verschillende wet- en regelgeving. In de milieuthermometer staat dat een afvalpreventieplan moet worden opge maakt.

4.1 Afvalscheiding

De totale stroom afval bestaat uit verschillende deelstromen, welke gescheiden worden uit kosten en milieu oogpunt. Een gescheiden stroom kost veelal minder dan het bedrijfsafval en kan zelfs geld opleveren (dit geldt bijvoorbeeld voor papier en plastic folie). De deelstromen kunnen vaak hergebruikt worden, waardoor het milieu hier baat bij heeft.

Het RKZ heeft in 2017 de volgende deelstromen:

Afvalsoort	Hoeveelheid (kg)
Bouw en sloopafval A	
Medicijnen	189
Bedrijfsafval	256.540
Glas	800
Papier/karton	65.220
Plastic folie	2.900
Specifiek Ziekenhuisafval	45.110
Swill	6.240
Afgewerkte olie	
Halogeenarm	140
Halogeenrijk	95
Loodaccu's	
Batterijen < 1 kg	145
Lampen	145
Lab. afval gemengd	300
Totaal	380.027*

Tabel 1: aantal kg afval per deelstroom in 2017

*er zijn een paar kleine posten niet opgenomen in bovenstaande tabel. Totale hoeveelheid wijkt dan ook wat af van de praktijkcijfers.

Glas afval welke vervuult is met medicijnresten wordt in het specifiek ziekenhuisafval gedaan. Glas vanuit restaurant en keuken wordt apart ingezameld.

4.2 Afvalpreventie

Afvalpreventie is het meest belangrijk om het afval te verminderen. Afvalpreventie is niets anders dan voorkomen dat er afval ontstaat. Dit betekent dat het afval aan de bron moet verminderen. Later in de cyclus is het afval al aanwezig en kan alleen bijvoorbeeld afvalscheiding en hergebruik nog toegepast worden boven het minst verkiesbare namelijk het storten van afval.

De ladder van Lansink geeft dit goed weer:

Figuur 1: Ladder van Lansink

Een voorbeeld voor preventie is het proces zodanig te wijzigen dat er minder grondstoffen nodig zijn. Wanneer er minder afval ontstaat is dit beter voor het milieu en beter voor de portemonnee.

4.3 Huidige afvalbeleid

Het RKZ wil het Bronzen certificaat van de milieuthermometer behalen. De audit zal in mei plaats gaan vinden, zodat in oktober het certificaat behaald kan worden (zoals afgesproken in de Greendeal die het RKZ in 2015 heeft getekend). Het RKZ zal dan voldoen aan alle verplichte elementen van de milieuthermometer onder andere op het gebied van afval(water).

Het RKZ voldoet ook aan het extra element om kunststof verpakkingstof apart in te zamelen.

Vast afval

Het RKZ heeft een afvalbeleid welke is weergegeven op de afvalwijzer. Een afvalhandboek is in de maak. In het afvalhandboek is te vinden welke stoffen bij welke afvalstroom hoort en welke stoffen hier niet in horen. Tevens is een afval ABC bijgevoegd, zodat men kan onderzoeken welke stof onder welke stroom valt.

Bij alle afvalinzamelpunten zijn afvalwijzers opgehangen wat waar in moet en hoe dit aangeleverd moet worden.

Het transport van het afval wordt gedaan door de afdeling Transport, welke onder de Facilitaire Dienst valt.

Een korte samenvatting van de afvalstromen en welke stoffen hierin mogen, is weergegeven in de afvalwijzer (bijlage 2). De afvalwijzer is op elke afdeling te vinden bij de afvalverzamelpunten.

Afvalwater

Er is een briefwisseling met de Omgevingsdienst dat het RKZ geen afvalwater hoeft te bemonsteren. Daar het RKZ sinds 2016 geen milieuvergunning meer heeft, maar onder het activiteitenbesluit valt, is hier maatwerk voor aangevraagd. Uit het laatste gesprek met de Omgevingsdienst IJmond is gebleken dat de Omgevingsdienst voornemens is om dit verzoek te honoreren.

5. Afvalstoffen per activiteit binnen het ziekenhuis

Binnen het ziekenhuis zijn er verschillende activiteiten waarbij afvalstoffen vrij komen. De volgende activiteiten worden behandeld:

- Behandel- en verpleegafdelingen
- Klinisch laboratorium
- Apotheek
- Centrale Sterilisatie Afdeling (CSA)
- Technische Dienst/werkplaats
- Catering
- Kantoor
- Transport en goederenbeheer

5.1 Behandel- en verpleegafdelingen

Op de behandel- en verpleegafdeling worden patiënten behandeld. Ook worden operatiekamers hieronder geschaard. Bij de afdelingen komt veel afval vrij, welke zoveel mogelijk apart wordt ingezameld. Het linnen wordt in een verzameltzak gedaan en naar de wasserij vervoerd, alwaar het gewassen wordt. Wanneer bedlinnen niet goed meer is, zorgt de wasserij voor de afvoer hiervan. De kleding van de medewerkers zijn eigendom van het RKZ. In verband met eventueel misbruik van de kleding, wordt deze apart ingezameld en bij voldoende hoeveelheid afgevoerd naar een textielverwerker die het katoen uit de kleding haalt en weer hergebruikt. Linnengoed besmet met cytostatica^[begrip] wordt apart ingezameld en wordt apart behandeld door de wasserij.

Etensstrengen van de maaltijd worden door de afdeling Catering apart ingezameld.

Glas van ziekenhuizen wordt veelal terug gestuurd, daar men naalden of etiketten in/op het glas vindt. Het RKZ is daarom opgehouden om het glas apart in te zamelen, behalve in de keuken en het restaurant.

Het meeste glas is van chemicaliën en/of medicijnen en wordt daarom nu als specifiek ziekenhuis afval afgevoerd.

Sinds februari 2018 is het ziekenhuis overgegaan op een nieuwe afvalinzamelaar. De problematiek rondom glas inzamelen kan dan weer opnieuw besproken worden.

Vrijkomende afvalstromen zijn:

Bedrijfsafval	Papier/karton
Glas	Swill (etenstrengen)
Specifiek Ziekenhuisafval	Disposables

5.2 Laboratoria

Binnen het RKZ zijn er twee laboratoria aanwezig; het Klinisch Chemisch Laboratorium (KL) en het laboratorium van de apotheek.

Laboratorium apotheek

Wordt besproken bij de afdeling Apotheek.

Klinisch Chemisch Laboratorium

Bij het KCL wordt gewerkt met lichaamseigen stoffen. Hier worden proeven gedaan om bijvoorbeeld bloedgroep te bepalen en om bepaalde stoffen in het bloed/urine te detecteren. De proeven worden gedaan met verschillende chemicaliën. Al wordt steeds meer gestandaardiseerd, waardoor er minder chemicaliën vrijkomen. Het KCL neemt zelf bloed af en heeft dan ook veel specifiek ziekenhuisafval. Wanneer de flessen met chemicaliën leeg zijn, worden deze in het specifiek ziekenhuisafval gedaan, dit is een zeer dure stroom. Met de nieuwe afvalinzamelaar zal dit besproken moeten gaan worden. Het laboratorium glas wordt apart gehouden en met kleine hoeveelheden in het bedrijfsafval gedaan. Het laboratorium glas is niet geschikt voor hergebruik, dit omdat de smeltemperatuur hoger ligt dan normaal glas.

Vrijkomende afvalstromen zijn:

Bedrijfsafval	Papier/karton
Glas en laboratorium glas	Gevaarlijk laboratorium afval
Specifiek Ziekenhuisafval	Kunststof (bloedbuisjes)

5.3 Apotheek

Op de afdeling apotheek worden de medicijnen klaargemaakt voor in huis. Er is in het ziekenhuis ook een apotheek voor externen, die op doktersrecept of zonder recept medicijnen komen halen. De apotheek maakt ook de cytostatica klaar, waarna dit naar de afdelingen wordt verspreid. Overgebleven medicijnen die door de apotheek zijn klaargemaakt, worden retour gestuurd naar de apotheek.

Vrijkomende afvalstromen zijn:

Bedrijfsafval	Papier/karton
Glas en laboratorium glas	Gevaarlijk laboratorium afval
Specifiek Ziekenhuisafval	

5.4 Centrale Sterilisatie Afdeling (CSA)

Bij de CSA worden alle, door de afdelingen gebruikte, instrumenten gedesinfecteerd en schoongemaakt. Dit dient conform bepaalde normen te gebeuren, zodat de instrumenten hierna weer veilig gebruikt kunnen worden. Na het reinigen worden de instrumenten vacuüm verpakt en intern getransporteerd.

Vrijkomende afvalstromen zijn:

Bedrijfsafval	Papier/karton
Metaal (stuk instrumentarium)	Gevaarlijke stoffen (schoonmaakmiddelen)
Specifiek Ziekenhuisafval	

5.5 Gebouwbeheer/werkplaats

Gebouwbeheer is een ondersteunende dienst en onderhoud het gebouw. Tevens hebben zij een werkplaats ter beschikking om sommige reparaties zelf uit te voeren.

De stroomvoorziening behoort ook bij de technische dienst. De stoomketels en noodstroomaggregaten vallen dan ook onder gebouwbeheer.

Vrijkomende afvalstromen zijn:

Bedrijfsafval	Papier/karton
Grof afval	Bruin- en witgoed
Gevaarlijke afval, zoals TL lampen, afgewerkte olie.	

5.6 Catering

De catering bestaat uit twee afdelingen; de keuken en het restaurant. In de keuken worden de maaltijden voor de patiënten gemaakt. In het restaurant wordt er eten verkocht voor de medewerkers. Tevens is er een kiosk aanwezig voor bezoekers en patiënten, deze is echter in het beheer van een externe.

Het frituurvet wordt ingezameld en opgehaald voor reiniging en hergebruik. De etensresten worden apart ingezameld voor het produceren van biogas via een afvalverwerker. Er loopt een onderzoek om de stroom etensresten beter in kaart te brengen.

Vrijkomende afvalstromen zijn:

Bedrijfsafval	Papier/karton
Swill (etensresten)	Frituurvet
Glas	

5.7 Kantoor

Op de kantoren wordt met name computerwerk gedaan. Vertrouwelijk papier wordt in speciale afgesloten bakken bewaard en vernietigd.

Vrijkomende afvalstromen zijn:

Bedrijfsafval	Papier/karton
Computers	Toners

5.8 Transport en Magazijn

Afdeling Transport zorgt voor de interne transporten van de verschillende soorten afvalstromen die binnen het ziekenhuis vrijkomen en zorgt ervoor dat de verschillende afvalstromen worden afgevoerd naar de afvalverwerker.

Afdeling Magazijn zorgt voor de interne transporten van de verschillende goederen naar de betreffende afdeling binnen het ziekenhuis. Verder beheert de afdeling het centrale magazijn.

Vrijkomende afvalstromen zijn:

Bedrijfsafval (niet specifiek ziekenhuisafval)	Papier/karton
Plastic verpakkingsfolie	

6. Voortgang milieudoelen

In het verleden is er geen milieubeleid opgemaakt voor meerdere jaren.

Door de greendeal is er wel een algemeen doel en dat is om in 2018 milieuthermometer Brons te behalen.

Op het gebied van afval zijn geen doelen opgezet, waardoor niet een voortgang bekeken kan worden. Wel zijn er doelen benoemd in de milieuthermometer. In het meerjarenplan 2018-2022 staat benoemd dat de doelen die uit dit afvalpreventieplan worden opgenomen in de jaarplannen en eventueel het meerjarenplan moeten komen.

6.1 Verplichte doelen

Een ziekenhuis produceert veel afval. Vanuit dit afvalpreventieplan wordt bepaald welke doelen voor het afval opgenomen gaan worden in het (meer)jaarplan.

In de milieuthermometer zijn de volgende, verplichte doelen op het gebied van afval opgesteld, die vanaf 2018 gelden en die voor mei (auditdatum) behaald moeten zijn:

2.1.7 Afval

Milieu-aspect/onderwerp	Eis
1 Afvalscheiding	<p>Er is minimaal een per component gescheiden inzameling en verwerking via duidelijke inzamelsystemen van de volgende afvalstromen:</p> <ul style="list-style-type: none">• oud papier/karton,• kunststof verpakkingsfolie,• glas,• cartridges,• specifiek ziekenhuisafval,• elektrische en elektronische apparatuur,• gevaarlijk afval <p>Aanvullend geldt de plicht tot afvalscheiding conform de eisen van het activiteitenbesluit.</p> <p>In geval deze taak in het kader van passende zorg geheel bij de patiënten/bewoners is neergelegd, volstaat het aantoonbaar aanbieden van inzamelmiddelen voor die afvalstromen die relevant zijn en voorlichting door een poster op het gebied van afvalscheiding.</p>
6 Afvalpreventieplan	<p>Instelling beschikt over een afvalpreventieplan (maximaal 5 jaar oud met daarin minimaal 3 preventieve maatregelen, zoals bijvoorbeeld:</p> <ul style="list-style-type: none">- toepassen van bio-based grondstoffen- herbruikbare producten in plaats van disposables- first-in first-out bij voorraadbeheer- reductie van verpakkingsmaterialen- vervangen gevaarlijke grondstoffen door milieuvriendelijke grondstoffen- minimaliseren lab afval door standaardiseren onderzoeken laboratoria en radiologie- digitaliseren voorraadbeheer: hierdoor blijft beter zicht op voorraden in huis <p>Het afvalpreventieplan dient te zijn opgesteld door een vakbekwame adviseur of een vakbekwame werknemer van het bedrijf.</p> <p>In geval deze taak in het kader van passende zorg geheel bij de patiënten/bewoners is neergelegd, volstaat het aantoonbaar aanbieden van voorlichting door een poster op het gebied van afvalpreventie.</p>

Er zijn ook extra punten te behalen in de milieuthermometer door daarnaast extra dingen te doen. Ook op het gebied van afval is dit haalbaar:

2.1.7 Afval

Milieu-aspect/onderwerp	Eis
2 Swill (voedselafval)	Er is een gescheiden inzameling en verwerking van swill (voedselafval)
3 Kunststofafval	Er is naast kunststof verpakkingfolie inzameling ook inzameling van overig kunststof verpakkingafval (zoals jerrycans, flessen, flacons, enz)
4 Incontinentiemateriaal preventie	Er is voor tenminste 50% gebruik van incontinentiemateriaal met ingebouwde vochtindicator
5 Incontinentiemateriaal verwerking	Er is een gescheiden inzameling en verwerking van incontinentiemateriaal
7 Hergebruik	De instelling heeft georganiseerd dat meubilair en medische apparatuur welke ongebruikt zijn worden uitgeleend en/of na afdanken worden hergebruikt.
8 Medicijnen preventie	Tenminste 4 verschillende ongebruikte medicijnen worden ingezameld en komen op basis van een protocol voor hergebruik beschikbaar. (Toelichting: dure ongebruikte medicijnen kunnen via apotheek hergebruikt worden als verpakking gesloten is en aantoonbaar bewaard zijn bij juiste temperatuur).
9 Medicijnresten afval beheer	Oude en overbodige medicijnen van patiënten worden op de locatie ingezameld voor juiste afvoer en verwerking.

6.2 Voortgang

	Verplichte doelen	Voortgang
1	Het afval wordt doelmatig gescheiden conform de stromen in de milieuthermometer	
2	Er moet een afvalpreventieplan opgemaakt zijn in mei 2018	

	Extra doelen	Voortgang
1	Er is een gescheiden inzameling en verwerking van swill (voedselafval)	
2	Er is naast kunststof verpakkingfolie inzameling ook inzameling van overig kunststof verpakkingafval (zoals jerrycans, flessen, flacons, enz)	
3	Er is voor tenminste 50% gebruik van incontinentiemateriaal met ingebouwde vochtindicator	
4	Er is een gescheiden inzameling en verwerking van incontinentiemateriaal	
5	De instelling heeft georganiseerd dat meubilair en medische apparatuur welke ongebruikt zijn worden uitgeleend en/of na afdanken worden hergebruikt.	

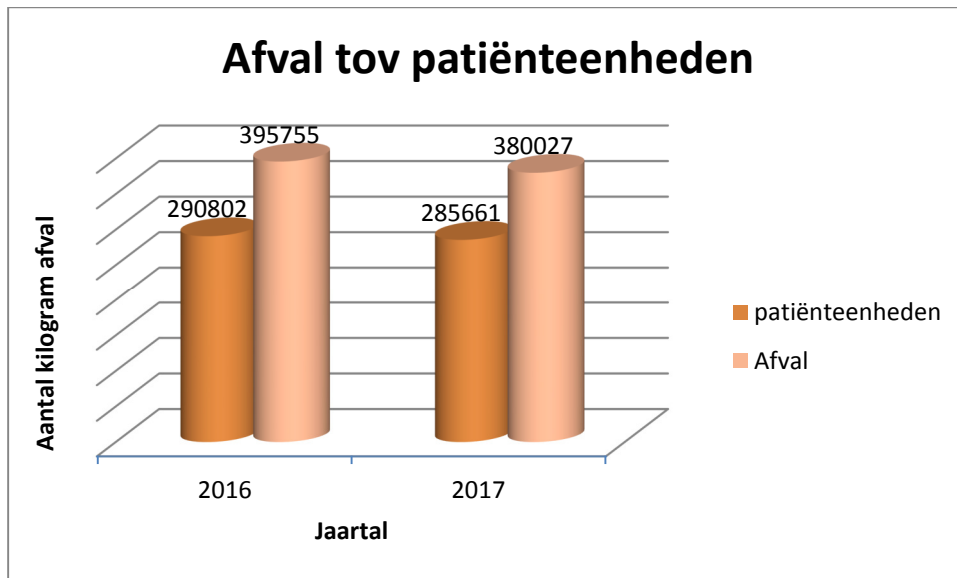
6	Tenminste 4 verschillende ongebruikte medicijnen worden ingezameld en komen op basis van een protocol voor hergebruik beschikbaar.	
7	Oude en overbodige medicijnen van patiënten worden op de locatie ingezameld voor juiste afvoer en verwerking.	

Aan een aantal van deze extra punten wordt al voldaan. Punten waar we nog niet aan voldoen moeten worden meegenomen in het afvalpreventieplan voor verder onderzoek.

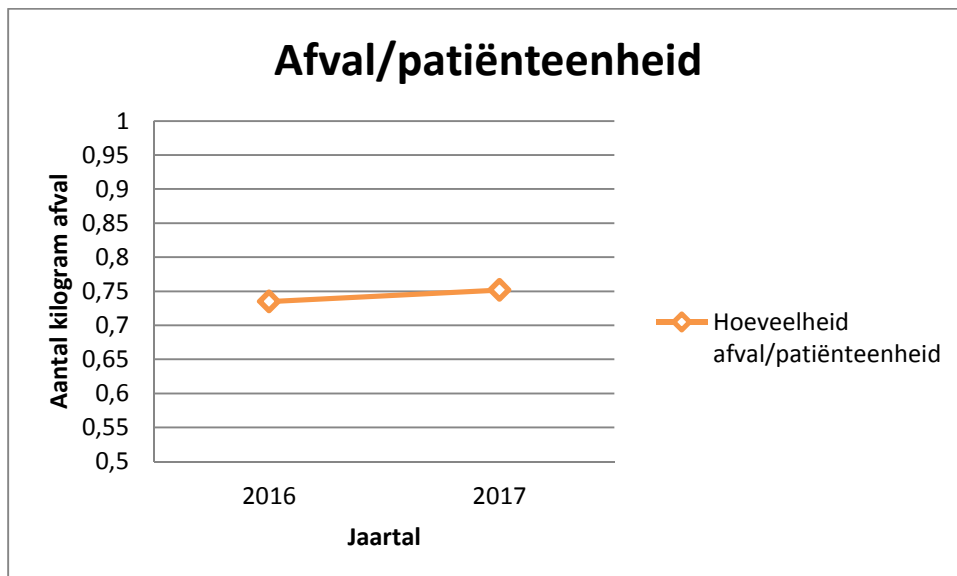
7. Afvalanalyse

In de voorgaande jaren is er geen afvalanalyse gedaan en zijn geen patiënteenheden bijgehouden. Sinds 2016 zijn deze getallen bekend.

Om te monitoren of de hoeveelheid afval van het ziekenhuis kleiner, groter of gelijk blijft, wordt er een analyse gedaan. Deze analyse wordt in het milieujaarverslag gemaakt. Het milieujaarverslag over 2016 is nog niet gereed.

Figuur 2: Afval t.o.v. patiënteenheden

Figuur 3: Hoeveelheid afval per patiënteenheden

In bovenstaande figuren is aangegeven hoeveel ton afval het RKZ per jaar heeft en hoeveel patiënteenheden^[begrip]. Om beter inzichtelijk te krijgen of het afval verminderd is in de loop van de jaren is de hoeveelheid afval gedeeld door het aantal patiënteenheden, want hoe meer verpleegdagen, poli bezoeken en dergelijke, des te meer afval. In figuur 3 is te zien dat de hoeveelheid afval een klein beetje is toegenomen in 2017.

7.1 Benchmark afval

Over 2016 is een benchmark geweest van alle ziekenhuizen in Nederland die zijn aangesloten bij de milieubarometer. Alle ziekenhuizen die hieraan mee wilden doen, moesten de milieubarometer invullen. De milieubarometer omvat verschillende milieu onderwerpen, waaronder afval.

De volgende getallen komen uit de benchmark naar voren:

Afvalgegevens 2016	eenheid	BovenIJ	RKZ	Amstelland
Afvalscheiding	%	34,5	34,7	25,7
Percentage ongesorteerd bedrijfsafval	%	65,5	65,3	73,5
Ongesorteerd afval per medewerker	kg/fte	271	241	318
Ongesorteerd afval per bedden	kg/bedden	1.071	1.048	
Afval per medewerker	kg/fte	413	369	428
Afval per vloeroppervlak	kg/m ²	9,20	12,3	
Afval per omzet	ton kg/ton €			
Afval per bedden	kg/bedden	1.635	1.605	
Totaal bedrijfsafval per medewerker	kg/fte	384	329	387
Totaal bedrijfsafval per omzet	ton kg/ton €			
Totaal bedrijfsafval per bedden	kg/bedden	1.521	1.433	
Percentage gevaarlijk afval	%	7,00	10,8	9,63
Gevaarlijk afval per medewerker	kg/fte	28,9	39,7	41,3
Gevaarlijk afval per omzet	kg/€			
Papierafval per medewerker	kg/fte	40,9	60,7	57,3
Percentage papierafval	%	9,90	16,5	13,4
Specifiek ziekenhuisafval per medewerker	kg/fte	28,2	38,6	38,7

Een benchmark kan alleen gedaan worden indien men de getallen kan vergelijken met andere vergelijkbare ziekenhuizen. Aan de benchmark van de milieubarometer doen 20 ziekenhuizen mee.

Voor afval is het aantal bedden dan belangrijk. Een vergelijkbaar ziekenhuis met het RKZ, die meedoet aan de benchmark is het BovenIJ en Amstelland.

Door de kengetallen van het BovenIJ en Amstelland in het overzicht te plaatsen, kan de benchmark in een beter perspectief worden geplaatst.

Een vergelijking met een gemiddelde van alle ziekenhuizen kan niet gedaan worden, omdat de universitaire ziekenhuizen dan meegenomen worden en de getallen vertekenen. Tevens zijn veel ziekenhuizen groter dan het RKZ.

Er zijn echter een aantal gegevens die we wel over alle ziekenhuizen kunnen vergelijken, zoals het % afvalscheiding en het percentage papierafval.

Op het percentage afvalscheiding doet het RKZ het goed er zijn slechts 4 ziekenhuizen die het beter doen. Voor het % papierafval is er maar een ziekenhuis dat het beter doet. Dit betekent dat het RKZ goed het papier scheid (kanttekening dit kan ook betekenen dat er nog meer met papier gewerkt wordt en er dus totaal meer papierafval is).

Wanneer we het RKZ vergelijken met BovenIJ en Amstelland op het gebied van afval zien we dat het RKZ op afvalgebied erg goed doet. Ten opzichte van onze concullega's doen we het net beter dan het BovenIJ en ruim beter dan Amstelland. Het kan echter altijd beter. Er zijn preventie opties die het RKZ nog niet heeft ingevoerd. Een onderzoek naar nog uit te voeren preventie opties is dan ook noodzakelijk.

Vanuit milieu oogpunt willen we dat er zo min mogelijk bedrijfsafval vrijkomt. Het liefst wordt alles in deelstromen gescheiden. Om te onderzoeken welk soort afval veel in het bedrijfsafval zit, kan je een afvalanalyse doen. Dit moet nog worden opgezet met onze nieuwe afvalinzamelaar die sinds februari 2018 het afval ophaalt voor het ziekenhuis.

8. Afvalpreventie

Het RKZ heeft in de afgelopen jaren al veel gedaan aan afvalpreventie om zo min mogelijk grondstoffen af te laten voeren. Indien het niet mogelijk was om aan preventie te doen, wordt zoveel mogelijk de afvalstroom apart ingezameld en afgevoerd (zie voorkeur ladder van Lansink paragraaf 4.2).

Door andere wetgeving, zoals de hygiënerichtlijn of de HACCP komen wens en uitvoering van afvalpreventie maatregelen wel eens in conflict. Het RKZ doet echter zoveel mogelijk aan afvalpreventie.

Op de volgende bladzijde is een tabel opgemaakt, waarin de al ondernomen en onderzochte preventie maatregelen opgesomd zijn.

Nr.	Afvalstroom	Preventiemaatregel	Ingevoerd	Jaar	Toelichting
1	Afvalwater (schoonmaak)	Microvezeldoek gebruiken	ja	2016	Door met de microvezeldoekmethode schoon te maken is geen zeep meer nodig.
2	Algemeen	Afvalwijzer	ja	2008	Afvalwijzer is opgesteld om een ieder beter uit te leggen welke afvalstroom waar in moet.
3	Algemeen	Benchmark	ja	2016	Door jaarlijks een benchmark met de ziekenhuizen te doen via de milieubarometer kan onderzocht worden in hoeverre het RKZ het beter/slechter doet dan vergelijkbare ziekenhuizen.
4	Computers	Apart inzamelen	ja	Onbekend	Harde schijf wordt vernietigd en daarna kunnen de computers worden hergebruikt of weggegeven aan een goed doel, kringloopwinkel.
5	Glas	Apart inzamelen binnen het RKZ	Ja	onbekend	Het glas wordt alleen apart ingezameld bij het restaurant en de keuken. Voor het overige niet. Moet besproken worden met de nieuwe afvalinzamelaar.
6	Incontinentiemateriaal	Incontinentiemateriaal scheiden	nee	onbekend	Incontinentiemateriaal is in het verleden wel gescheiden geweest, echter door stankproblemen is dit gestopt. Er is wederom gesproken met de afvalverwerker over het scheiden van incontinentiemateriaal; er zijn nog steeds geen goede opties hiervoor. Wel zijn er veelbelovende ontwikkelingen.
7	Kunststof	Scheiden verpakkingsfolie	ja	2013	Door afdelingen die veel verpakkingsfolie hebben, wordt dit gescheiden.
8	Kunststof	Kunststof scheiden	nee	2018	Kunststof afval kan alleen hergebruikt worden wanneer dit schoon is. Anders dient dit schoon te worden gemaakt en dit kost teveel geld. Voor huishoudens is hier een subsidie beschikbaar voor, maar voor de bedrijven niet. De praktijk leert dat zeker 95% van het kunststof afval alsnog verbrand wordt. Hierdoor is gekozen om op dit moment niet al het kunststof afval te gaan scheiden maar wel zuivere kunststof stromen.
9	Meubilair	Reparatie en daarna pas afvoeren	ja	2010	Meubilair wordt eerst bekeken of dit gerepareerd kan worden. Wanneer dit niet mogelijk is wordt het meubilair apart afgevoerd als grof afval. Wanneer meubilair nog goed is, maar niet kan worden gebruikt in het RKZ wordt geprobeerd of een kringloopwinkel dit wil hebben.
10	Papier/karton	Papier en karton wordt gescheiden ingezameld	ja	onbekend	Papier en karton zijn verplicht apart in te zamelen.
11	Papier en karton	Printers standaard op dubbelzijdig afdrucken zetten	ja	onbekend	Door verplicht dubbelzijdig afdrucken, wordt veel papier bespaard. Alleen door extra verrichtingen kan enkelzijdig

					worden afgedrukt.
12	Papier en karton	Digitaliseren dossiers patiënten	ja	onbekend	Dit wordt door een extern bureau gedaan en is nog steeds bezig. Wordt batchgewijs gedaan.
13	Swill	Swill van het restaurant wordt apart ingezameld	ja	onbekend	

*1 Specifiek Ziekenhuis Afval

Tabel 1: Genomen preventiemaatregelen

9. Nog niet genomen preventiemaatregelen

In hoofdstuk 8 zijn de al genomen preventiemaatregelen besproken. Uit de benchmark is gebleken dat het RKZ op het gebied van afval het best goed doet. Verdere preventiemaatregelen zou de score op het gebied van afval nog verder kunnen verbeteren. In dit hoofdstuk is er onderzoek gedaan naar de nog niet genomen preventiemaatregelen. In de tabel op de volgende bladzijde zijn de nog niet genomen preventiemaatregelen opgesomd.

Na de opsomming volgt een prioritering en een daaraan aanbevolen hangende planning.

10.1 Preventie opties

Nr.	Afvalstroom	Preventiemaatregel	Toelichting
1.	Kunststof	Verpakkingsfolie beter scheiden	Wellicht dat andere afdelingen ook nog veel verpakkingsfolie binnen krijgen en dit kunnen scheiden. Dit moet onderzocht worden. Meeste potentie ligt bij het restaurant en de technische dienst.
2.	Kunststof	Kunststof koffiebekertjes apart inzamelen.	Het RKZ overschrijdt de normen voor de koffiebekertje, hierdoor dient er onderzocht te worden of het een optie is de kunststof bekertjes apart in te zamelen.
3.	Algemeen	Duurzaam inkopen	Door duurzaam in te kopen dienen producten langer mee te gaan en/of beter her te gebruiken te zijn. Tevens wordt bekeken hoe om te gaan met verpakkingen en het terugnemen van producten, waardoor afval verminderd wordt.
4.	Specifiek Ziekenhuisafval	Inkopen gerecyclede WIVA vaten	Er zijn gerecyclede WIVA vaten beschikbaar. Dit met afvalinzamelaar bespreken, zodat deze gebruikt gaan worden.
5.	Incontinentiemateriaal	Apart inzamelen incontinentiemateriaal	Het incontinentiemateriaal wordt niet gescheiden in verband met stank problemen. Er zijn nieuwe ontwikkelingen gaande. Ontwikkelingen in de gaten houden. Vanaf 2019 zou er een fabriek moeten staan, die incontinentiemateriaal kan hergebruiken.
6.	Disposables	Minder disposables gebruiken	Disposables worden in het bedrijfsafval gegooid en zorgen voor een grote volumineuse stroom. In het ziekenhuis (en ook in het gehele land) wordt steeds meer disposable. er dient per afdeling onderzocht te worden of er disposables worden gebruiken en of men over kan op herbruikbare spullen.
7.	Gevaarlijk afval/ KCA	Meer oplaadbare batterijen gebruiken.	Er dient onderzocht te worden of oplaadbare batterijen gebruikt kunnen worden binnen het RKZ, zodat er minder batterijen worden weggegooid in het KCA.
8.	Kunststof	PET flessen apart inzamelen bij (bezoekers)restaurant	PET flessen kunnen goed hergebruikt worden. Nu komen de PET flessen in het bedrijfsafval terecht. PET flessen van gerenommeerde merken worden al ingenomen door de leverancier.
9.	Afvalwater	Bedden verschonem indien nodig in plaats van routinematig	Onderzoeken wanneer het beddengoed verschoond wordt. Wanneer patiënten overdag op staan hoeft het beddengoed niet elke dag verschoond te worden, hierdoor zal er minder gewassen hoeven worden.
10.	Hout	Europallets gebruiken in plaats van weggooi pallets	Onderzoeken of het haalbaar is om van leveranciers te eisen dat zij europallets (zit statiegeld op, dus herbruikbaar) gebruiken in plaats van weggooi pallets. Er zal hierdoor minder houtafval ontstaan. Dit is ook onderdeel van duurzaam inkopen.
11.	Algemeen	Voorlichting met betrekking tot afval	Het is nog niet algemeen bekend waar welke stof afgevoerd moet worden. Wanneer er een afvalstoffenbeleid wordt opgemaakt, zal dit verbeteren. Een afvalhandboek met hierin een afval ABC zal hieraan bijdragen.
12.	Bedrijfsafval	Jaarlijkse afvalanalyse	Door jaarlijks een afvalanalyse te doen bij het restafval, kan het RKZ onderzoeken of een verdere scheiding van het restafval een optie is.
13.	Glas	Apart inzamelen binnen het RKZ	Het glas wordt alleen apart ingezameld bij het restaurant en de keuken. Voor het overige niet. Moet besproken worden met de nieuwe afvalinzamelaar.

14.	Laboratorium afval	Verschillende kleuren jerrycans	Kans op fouten verkleinen door verschillende kleuren jerrycans te gebruiken voor de verschillende laboratorium stromen. Betere stoffenscheiding hierdoor. Onderzoeken of dit noodzakelijk is, want zoveel laboratorium afval heeft het RKZ niet.
15.	Swill	Verminderen swill	Door een onderzoek te doen naar de hoeveelheid swill en hoe dit komt, kan de hoeveelheid swill verminderen.
16.	SZA (specifiek ziekenhuisafval)	Aanschaf absorptiezakjes	Er mag geen vrij vocht in de SZA bakken aanwezig zijn. Dit kan vrijkomen wanneer potten/flessen met vocht breken of wanneer bijv. placenta's in de bak zitten. Onderzoeken of wij veel vocht in de WIVA vaten doen en dat we overal absorptiezakjes moeten gaan plaatsen of alleen bij bepaalde afdelingen, zoals gynaecologie.

Tabel 2: Preventie opties

10.2 Prioritering

Voor de prioritering worden er twee scores gegeven: een voor de milieubelasting en een voor de economisch belasting.

Milieubelasting

Om te bepalen of een preventiemaatregel hoog geprioriteerd moet worden, dient de milieubelasting te worden bepaald.

De huidige situatie kan een hoge of een lage milieubelasting hebben.

Er worden verschillende scores toegekend. Des te hoger de milieubelasting des de hoger de score.

Milieubelasting	Score
Hoge milieubelasting	4
Gemiddelde milieubelasting	3
Lage milieubelasting	2
Onbekende milieubelasting	1

Economische belasting

Om te bepalen of een preventiemaatregel hoog geprioriteerd moet worden, dient de economische belasting te worden bepaald.

De huidige situatie kan een hoge of een lage economische belasting hebben.

Er worden verschillende scores toegekend. Des te hoger de economisch belasting des de hoger de score.

De economische belasting is afhankelijk van terugverdientijd (tvf), financiële situatie van de instelling en de beschikbare technieken.

De financiële situatie van de instelling bepaald wanneer en of er geïnvesteerd kan worden.

Het kan zijn dat het RKZ nog een techniek hanteert die al verouderd is. Best beschikbare technieken kunnen dan een uitkomst bieden door de techniek te veranderen.

Het is van belang voor het RKZ om te weten of een investering terug verdiend kan worden. Wanneer dit niet zo is, wordt de keuze om de investering te doen gebaseerd op het imago. Wanneer er een gunstige tvf is, zal een investering eerder gedaan worden.

Economische belasting	Score
Lage economische belasting (tvf <3 jaar)	4
Gemiddelde economische belasting (tvf 3-5 jaar)	3
Hoge economische belasting (tvf 5-10 jaar)	2
Onbekende economische belasting	1

De milieu- en de economische belasting worden bij elkaar opgeteld. Hoe hoger de score hoe hoger de prioritering. De prioritering wordt weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 3: Prioritering preventie opties

Nr.	Preventiemaatregel	Milieubelasting	Economische belasting	Prioriteit	Planning	Verantwoordelijk
1.	Verpakkingsfolie beter scheiden	4	4	8	2018	MC
2.	Kunststof koffiebekertjes apart inzamelen.	4	2	6	2020	MC
3.	Duurzaam inkopen	4	3	6	2018-2019	MC, Inkoop
4.	Inkopen gerecyclede WIVA vaten	4	4	8	2018	MC, Transport
5.	Apart inzamelen incontinentiemateriaal	3	1	4	2020	MC, Transport
6.	Minder disposables gebruiken	4	3	7	2019	MC
7.	Meer oplaadbare batterijen gebruiken.	4	3	7	2019	MC, MIZ, GB
8.	PET flessen apart inzamelen bij (bezoekers)restaurant	4	1	5	2021	MC, Restaurant
13.	Bedden verschoneren indien nodig in plaats van routinematig	3	4	7	2019	MC, Zorgafdelingen, ZH
10.	Europallets gebruiken in plaats van weggooi pallets	4	3	7	2018-2019	MC, Inkoop
11.	Voorlichting mbt afval	4	4	8	2018	MC
12.	Afvalanalyse	4	4	8	2018	MC, Transport
13.	Glas apart inzamelen	4	3	7	2018	MC
14.	laboratorium afval beter scheiden	4	2	6	2020	MC, KCL, A
15.	Verminderen swill	3	3	6	2018-2019	MC, Keuken, restaurant
16.	Absorptiezakjes SZA	2	2	4	2018-2019	MC, Transport

Prioriteit	Planning
7-8 punten	2018-2019
4-6 punten	2020-2021
2-3 punten	2021-2022

10. Conclusies en aanbevelingen

In deze afvalpreventierapportage is besproken welke afvalstromen er vrijkomen per afdeling. Welke afvalstromen het RKZ heeft en in welke hoeveelheid. Tevens zijn deze hoeveelheden vergeleken met vergelijkbare ziekenhuizen.

In het verleden zijn al een aantal afvalpreventiemaatregelen getroffen. Uit voorgaande hoofdstukken kunnen conclusies worden getrokken en aanbevelingen worden gedaan.

9.1 Conclusies en aanbevelingen

Algemeen

Het RKZ heeft al veel maatregelen getroffen om het afval te reduceren en tevens wordt het afval zoveel mogelijk gescheiden ingezameld. De figuren in hoofdstuk 7 laten zien dat het afval per gewogen patiënteentheid sinds 2016 licht is gestegen. Dit heeft te maken met een uitbreiding van inzameling van andere locaties en door steeds meer gebruik van disposables.

Er is een afvalwijzer beschikbaar in het RKZ en deze hangt bij elk afvalverzamelpunt. Er zijn verder wel wat werkinstructies beschikbaar

In 2008 is een afvalwijzer ingevoerd, welke opgehangen is bij alle afvalverzamelpunten en bij alle spoelkeukens.

Er wordt nog een afvalhandboek opgesteld, waarin de procedures zijn weergegeven waar welk afval in moet en hoe dit dient te worden aangeleverd en hoe en wanneer dit wordt opgehaald.

Het RKZ wil voor november 2018 voldoen aan de milieuthermometer Brons. Op het gebied van afval voldoet het RKZ aan de milieuthermometer. Het behalen van het bronzen certificaat zou dan ook haalbaar moeten zijn (op het gebied van afval).

Afvalscheiding

Op het percentage afvalscheiding doet het RKZ het goed (uit benchmark MPZ, zie hoofdstuk 7.2) er zijn slechts 4 ziekenhuizen die het beter doen. Voor het % papierafval is er maar een ziekenhuis dat het beter doet. Dit betekent dat het RKZ goed het papier scheid (kanttekening dit kan ook betekenen dat er nog meer met papier gewerkt wordt en er dus totaal meer papierafval is).

Wanneer we het RKZ vergelijken met BovenIJ en Amstelland op het gebied van afval zien we dat het RKZ op afvalgebied erg goed doet. Ten opzichte van onze concullega's doen we het net beter dan het BovenIJ en ruim beter dan Amstelland. Het kan echter altijd beter. Er zijn preventie opties die het RKZ nog niet heeft ingevoerd. Een onderzoek naar nog uit te voeren preventie opties is dan ook noodzakelijk.

Afvalpreventie

Uit de benchmark blijkt dat het RKZ op het gebied van afval het relatief beter doet dan het BovenIJ en Amstelland. Er zijn echter preventie opties die het RKZ nog niet heeft ingevoerd, waardoor het nog beter zou moeten kunnen. Een onderzoek naar nog uit te voeren preventie opties is dan ook noodzakelijk, dit is in hoofdstuk 9 gedaan.

In hoofdstuk 7 worden de al uitgevoerde of onderzochte preventiemaatregelen opgesomd. Hieruit blijkt dat we al veel hebben bereikt. Uit de benchmark blijkt ook dat we het redelijk goed doen. Het RKZ presteert beter op het vlak van afval dan het BovenIJ en Amstelland. Om nog beter te kunnen en willen presteren heeft het RKZ onderzoek gedaan naar nog niet uitgevoerde preventiemaatregelen, deze maatregelen staan in hoofdstuk 9. Aanbevolen wordt om de nog niet uitgevoerde preventiemaatregelen uit te gaan voeren en/of te onderzoeken.

Er zijn nog preventiemogelijkheden, maar of dit zal helpen om het afval beter te scheiden is de vraag. Dat hangt er echt vanaf of de preventiemaatregelen uit hoofdstuk 9 uitgevoerd kunnen worden. Zo ja dan is er wellicht nog wel potentie. Dit hangt ook af van de uitslag van de afvalanalyse die nog uitgevoerd moet gaan worden.

Er zal een doel worden opgenomen in het meerjarenplan dat de preventiemaatregelen uit de afvalpreventierapportage zoveel mogelijk uitgevoerd/danwel onderzocht moeten worden. In het milieujaarplan worden de preventiemaatregelen meer uitgewerkt omschreven.

Er is nog niet eerder een jaarlijkse afvalanalyse gedaan op het bedrijfsafval. Het RKZ kan zo niet monitoren of er een goede afvalscheiding plaatsvindt. Een afvalanalyse is een goed hulpmiddel om te bepalen of er vervuilingen in het bedrijfsafval aanwezig zijn. Aan de hand van de afvalanalyse kunnen nieuwe preventiemaatregelen opgenomen worden.

De uitkomsten van het afvalpreventieplan worden meegenomen in het milieubeleid 2018-2022 en daaruit voortvloeiend het milieujaarplan.

Bijlagen

Bijlage 1: Begrippenlijst

Bijlage 2: Afvalwijzer

BIJLAGE 1: Begrippenlijst

Begrip	Definitie
Akoestisch onderzoek	Het onderzoeken van geluidshinder bij ruimtelijke plannen, ter voorkoming van geluidshinder bij geluidsgevoelige objecten (scholen, woning, etc).
Afval	Goederen of stoffen die voor de eigenaar geen waarde meer hebben. Afval kan in aanmerking komen voor hergebruik, recycling of storten.
Afvalscheiding	Het scheiden van afval in verschillende segmenten die daarvoor geschikt worden voor hergebruik of recyclen.
Afvalpreventie	Het voorkomen dan wel het beperken van het ontstaan van afvalstoffen en emissies (kwantitatieve preventie) of het verminderen van de milieuschadelijkheid van afvalstoffen (kwalitatieve preventie).
Afval-reductieplan	Het plan waarin beschreven wordt hoe de hoeveelheid afval teruggebracht en verminderd kan worden om de kosten te verlagen.
Afvalstromen	De verzamelnaam voor de verschillende soorten afval, zoals papier, glas en specifiek ziekenhuisafval.
Afvalprocedures	Het op een gespecificeerde en specifieke wijze omschrijven van processen en activiteiten over afval.
Audits	systematische en onafhankelijke onderzoeken om te bepalen of activiteiten op het gebied van kwaliteit en de daarmee samenhangende resultaten overeenstemmen met de geplande maatregelen of beoogde doelen.
BBT	De Beste Beschikbare Technieken is het beginsel dat er vanuit gaat dat een inrichting zoveel als economisch en technisch mogelijk is de nadelige gevolgen voor het milieu beperkt.
Bedrijfsgezondheidsdienst	De afdeling arbeidsomstandigheden.
Bevoegd gezag	De term wordt doorgaans gereserveerd voor het gezag van controlerende instanties van de overheid .
Brandveiligheidskasten	Veilige opslagvoorziening voor gevaarlijke stoffen, welke voor een bepaalde periode hittebestendig is. De duur van deze varieert afhankelijk van de eisen van 30 minuten tot 90 minuten.
BTEX	Omvat de aromatische stoffen benzeen, toluen, ethylbezeen en xyleen. Deze stoffen worden door de laboratoria gebruikt om analyses te doen.
Bodemvervuiling	De invoering of aanwezigheid van schadelijke of andere ongewenste stoffen of producten in de bodem (milieuverontreinigende stoffen).

Campagne	Een stelselmatige propaganda die men gaat voeren om een persoon te verkiezen of een doel te bereiken. Het programma wordt zo opgesteld om de personen, medewerkers en kiezers overtuigen om mee te werken of voor hen te stemmen.
CO ₂ footprint	Is een getal dat weergeeft hoeveel biologisch productieve grond- en wateroppervlakte een bepaalde instelling in een jaar gebruikt om zijn consumptieniveau te kunnen handhaven en zijn afvalproductie te kunnen verwerken.
Cytostatica	Medicijn dat gebruikt wordt bij de behandeling van kanker.
Dependance	Is een bijgebouw.
Dienst Milieu en Bouwtoezicht (DMB)	Is de dienst die de milieuvergunning van het RKZ controleert. De DMB kan handhavend optreden wanneer er niet aan de voorschriften wordt voldaan.
Drinkwaterbalans	De vergelijking van de hoeveelheden water die zijn betrokken bij toevoer, afvoer, onttrekking en verandering in berging over een bepaalde periode en binnen een gegeven gebied of organisatie.
Duurzaam	Kwalificatie van activiteiten en ontwikkelingen die enerzijds voorzien in de behoefte van de huidige generatie, maar anderzijds niet leiden tot beperkingen voor toekomstige generaties om in hun behoeften te voorzien.
Duurzaamheidscriteria	Criteria die meehelpen om de duurzaamheid van een product of dienst te bepalen.
Energie	Een fysische grootheid, aangevende de geschiktheid om arbeid te verrichten of warmte af te geven. De eenheid van energie is de joule (J).
Energiebesparende maatregelen	Het nemen van maatregelen om het energieverbruik en -gebruik te verminderen.
Energiegebruik/verbruik	De som van aanvoer, winning en voorraadonttrekking, verminderd met de afleveringen van energiedragers. Het energieverbruik wordt in eerste instantie berekend voor alle energiedragers tezamen die in een bedrijf, een bedrijfstak of afdeling worden verbruikt. Deze som is een positief getal. Voor afzonderlijke energiedragers kan het echter om een negatief getal gaan..
Energieprestatienorm (EPN)	Geeft energiezuinigheid weer die een gebouw moet behalen.
Emissies	Uitworp of uitstoot van een hoeveelheid luchtverontreinigende verbinding(en) die bij het verbranden van fossiele brandstoffen vrijkomt en (eventueel na reiniging) de schoorsteen verlaat.
EOX	Extraheerbaar organohalogeenvverbinding. Is een parameter welke een bepaalt soort chloorverbinding detecteert in het afvalwater.

FIM	Facilitaire Incident Melding. In dit systeem dienen alle incidenten te worden geregistreerd die facilitair van aard zijn.
Geluidsniveau	Het 'geluidsniveau' L' wordt gedefinieerd als de logaritmische verhouding van de absolute waarde van de geluidsintensiteit 'J' en een referentiewaarde 'J0'. Internationaal is afgesproken als referentiewaarde de intensiteit bij de gehoordrempel te gebruiken
Gevaarlijk afval	Afval dat gevaarlijk is voor mens, dier of milieu. Bijvoorbeeld afval dat zware metalen, polychloorbifenylen (PCB's) of (landbouw)chemicaliën bevat. Ook afgewerkte olie, oliefilters, batterijen, accu's, oplosmiddelen en beitsbaden zijn gevaarlijk afval.
Gewogen patiënteenheden	Is een gewogen optellen van:

<u>parameters</u>	<u>wegings factoren</u>
opnamen	10
verpleegdagen	0,49
dagbehandelingen	3,4
epb's*	1,22

*Epb: Eerste polikliniek bezoeken

Graaddagen	Is een rekeneenheid om de (variërende) temperatuur op een eenvoudige manier mee te kunnen nemen in berekeningen, met name in berekeningen over energieverbruik. Een graaddag is relatief ten opzichte van een referentie temperatuur, meestal die waarbij geen verwarming meer nodig is (typisch 18 graden Celsius).
Handboek	Een publicatie die de stand van zaken in een wetenschap, op een wetenschapsgebied of een deeldiscipline, dienst of afdeling weergeeft. Aan een dergelijke publicatie worden twee eisen gesteld: volledigheid en actualiteit.
Milieu	Het geheel van de natuurlijke, maatschappelijke en culturele omgeving dat op een levend wezen zijn invloed doet gelden.
Milieubarometer	De Milieubarometer is een instrument waardoor milieuscore, CO ₂ -footprint ^[begrip] en bijbehorende kosten van de instelling eenvoudig en snel zichtbaar worden. Dit wordt bereikt door gegevens over energie, water, afval, emissies, transport en papierverbruik in te vullen. De milieubarometer biedt ook een benchmark tussen de verschillende ziekenhuizen, zodat bijvoorbeeld de afgevoerde afval van ziekenhuis x vergeleken kan worden met ziekenhuis y.
Milieucampagne	Het uitdragen van het milieu door campagne te voeren over de doelstellingen en voorschriften.
Milieubewustzijn	Het besef van het bestaan van het milieu, de realiteit van zichzelf en de mensen en dingen uit de omgeving, het reactievermogen om hier rekening mee te houden.

Milieubeleid (plan)	De algemene doeleinden en beginselen voor het handelen van het bedrijf op milieugebied, met inbegrip van de naleving van alle relevante wettelijke milieuvoorschriften, welke vastgelegd zijn in het milieubeleidsplan.
Milieubeleidsverklaring	Akte waarbij een persoon, groep personen of organisatie een uitspraak doet gericht op enig rechtsgevolg en schriftelijk is vastgelegd.
Milieujaarplannen	Plan waarin de ondernemingsdoelstellingen voor het komende (kalender)jaar zijn vastgelegd. Meestal in de vorm van een plan voor de komende drie jaren, dat jaarlijks bijgesteld wordt.
Milieujaarverslagen	Documentatie die een samenvatting geeft van de activiteiten op milieugebied van een organisatie gedurende een jaar.
Milieuthermometer	De Milieuthermometer Zorg is ontwikkeld door de vereniging Milieuplatform Zorgsector (MPZ) in samenwerking met SMK (Stichting Milieukeur). De Milieuthermometer bestaat uit een set van criteria om aan een duurzame bedrijfsvoering te voldoen op grond waarvan een ziekenhuis, GGZ, verpleeginstelling of zorginstelling een bronzen, zilveren of gouden certificaat kan halen. Hiermee krijgt de directie van een zorginstelling de beschikking over een handzaam instrument om de milieuprestatie en milieuzorg structureel te verbeteren en concreet aantoonbaar te maken voor personeelsleden, cliënten, bezoekers en andere belanghebbenden zoals zorgverzekeraars.
Milieuzorg	Het nemen van maatregelen om het milieu te verbeteren, zoals het voorkómen en bestrijden van bodem-, water- en luchtverontreiniging en lawaaihinder; milieubewust handelen
Milieumanagementsysteem	Een milieumanagementsysteem is een manier om systematisch milieumaatregelen te organiseren met inachtneming van vooraf bepaalde routines. Dit systeem vereist een milieubeleid, milieudoelstellingen en een milieuorganisatie.
Milieuthermometer	De Milieuthermometer bestaat uit een set van criteria om aan een duurzame bedrijfsvoering te voldoen op grond waarvan een ziekenhuis, GGZ, verpleeginstelling of zorginstelling een bronzen, zilveren of gouden certificaat kan halen.
Ondernemingsraad	behartigt de belangen van werknemers en controleert of de onderneming zich houdt aan wetgeving en cao's.
Pathologie	Laboratorium die weefsels analyseert.
Plofhok	Is een ruimte waarin gevaarlijke stoffen worden opgeslagen. Deze ruimte moet voldoen aan wet- en regelgeving.
Procedures	Gespecificeerde wijze voor het uitvoeren van een activiteit. Elke expliciet vastgelegde werkinstructie voor personen of organen voor de uitvoering van hun taak binnen een informatiesysteem.

Protocollen	Een stelsel van afspraken, of een voorschrift over hoe iets gedaan moet worden.
Reductiedoelstellingen	Een reductiedoelstelling is de beschrijving van de gewenste besparing en toestand waarin het bedrijf of de organisatie terecht wil komen in de toekomst, uitgedrukt in concreet te bereiken resultaten, die te meten zijn met de bijbehorende indicatoren of maatstaven. Doelstellingen worden SMART (Specifiek, Meetbaar, Aanvaardbaar, Realistisch en Tijdsgebonden) geformuleerd.
Reductieplannen	Plannen waarin de reductiedoelstellingen onderbouwd worden.
Sanering	Het schoonmaken van de bodem naar een nader te bepalen kwaliteit.
Scheidingsproef	Experiment, om de vervuiling van de hoeveelheid afval in het restafval te bepalen.
Specifiek Ziekenhuisafval	Al het afval van een ziekenhuis welke besmet is met medicijnen, bloed, sputum of andere lichaamseigen vloeistoffen.
Swill	Etensoverblijfselen en Groente, fruit en tuinafval (GFT)
Terugverdiertijd	Aantal perioden dat nodig is om de huidige investeringsuitgaven terug te verdienen via positieve netto-ontvangsten die in de toekomst uit de investering voortvloeien.
Vervoersmanagement	Het inzichtelijk hebben van de bereikbaarheid van de organisatie voor klanten, bezoekers en patiënten. Dit kan besparingen en meer parkeerruimte opleveren, minder files en een bijdrage leveren aan een beter milieu.
VIM	Veilig Incident Melding. In dit systeem dienen alle incidenten te worden geregistreerd die verpleegkundig van aard zijn.
VOX	Vluchtige organohalogenenverbindingen. Vluchtige chloorverbindingen.
Warmtekrachtkoppeling (WKK)	een motor verbruikt gas en drijft een generator aan voor de productie van elektriciteit; de vrijkomende warmte wordt gebruikt voor verwarming.
Waternet	Waternet wordt bestuurd door de gemeente Amsterdam en het waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV). Het zorgt op een integrale, samenhangende en maatschappelijk verantwoorde wijze voor drinkwater, afvalwater en grond- en oppervlaktewater.

BIJLAGE 2: Afvalwijzer

Afvalstoffen behandeling

Rode Kruis ziekenhuis

<ul style="list-style-type: none"> - Huishoudelijk afval - Infuusmateriaal zonder scherpedelen en inhoud - Incontinentiemateriaal - Blikken / blikjes - Informatiedragers - Kunststoffen - Verpakkingsmateriaal - Gloei- of halogeenlampen - Katheters (leeg) - Aardewerk, porselein <p style="text-align: center;">wel bij twijfel ☎ 6800</p>	<p style="text-align: center;">Restafval</p> 	<ul style="list-style-type: none"> - Batterijen - Chemisch, gevaarlijk of giftig afval - Bouwafval - Glas - Papier (vertrouwelijk-) - Karton - Apparatuur - Metalen - Bloed - Vloeistoffen - Meubilair <p style="text-align: center;">niet bij twijfel ☎ 6800</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Pathogeen afval - Anatomische resten - Cytostatica - Bloed - Placenta's - Capillairen - Mesjes, scalpels, naalden - Glazen bloedbuizen, pipetten - Scherpe voorwerpen - Diffusieglaasjes - Medisch glas <p style="text-align: center;">wel bij twijfel ☎ 6800</p>	<p style="text-align: center;">Spec. ziekenhuisafval</p> 	<ul style="list-style-type: none"> - Disposables - Sondes - Katheters - Infuussystemen - Lege CAPD-zakken - Consumenten glas - Restafval - Plastic verpakking - Karton / papier <p style="text-align: center;">niet bij twijfel ☎ 6800</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Dozen (plat maken !) - Kartonnen verpakkingsmaterialen - Kokers (zonder plastic dop) <p style="text-align: center;">wel bij twijfel ☎ 6800</p>	<p style="text-align: center;">Karton</p> 	<ul style="list-style-type: none"> - Polystyreen (piepschuim) - Lege ordners - Verontreinigd karton - Hout - Plastic verpakkingen - Drinkverpakkingen (tetrapak) <p style="text-align: center;">niet bij twijfel ☎ 6800</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Kranten en tijdschriften - Brochures en reclame - Kantoorpapier - Ordners met inhoud - Vertrouwelijk papier: is papier waarop de naam van een patiënt, medewerker of het ziekenhuis voorkomt. Uitsluitend in de container met de gleuf. Dus niet in de mand! <p style="text-align: center;">wel bij twijfel ☎ 6800</p>	<p style="text-align: center;">Papier</p> 	<ul style="list-style-type: none"> - Karton - Drinkverpakkingen (tetrapak) - Verontreinigd papier <p style="text-align: center;">niet bij twijfel ☎ 6800</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Huishoudglas (consumentenglas): zoals drankflessen, conservenpotten, drinkglazen. Alles leeg zonder doppen of kunststof bescherming. <p style="text-align: center;">wel bij twijfel ☎ 6800</p>	<p style="text-align: center;">Glas</p> 	<ul style="list-style-type: none"> - Medisch glas - Gloeilampen, TL's, spaarlampen - Besmet glas met bv. bloed, cytostatica - Opaalglas - Vlakglas - Gehard glas - Kwikthermometers - Glas met statiegeld - Glas met gevaren etiket <p style="text-align: center;">niet bij twijfel ☎ 6800</p>

Voor vragen over onbekende afvalstoffen belt u de transportdienst ☎ 6800
of e-mail: afval@rkz.nl